

ПЛАНЕТА СА СВЯТАМ ВІНШУЕ ЖАНЧЫН

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 7 (104)

Субота, 4 сакавіка 1972 г.

Год выдання 3-ці
Цана 2 кап.

ПА УНІВЕРСІТЭТУ ПАРТЫЙНЫ КАМІТЭТ

на сваім чарговым пасяджэнні разгледзеў пытанне аб прыёме ў члены КПСС М. І. Мацюшэнка і кандыдатам у члены КПСС У. У. Багамольнікава. Члены парткома адзінагалосна зацвердзілі рашэнне пярвочнай партыйнай арганізацыі гісторыка-філалагічнага факультэта аб прыёме ў члены КПСС М. І. Мацюшэнка і кандыдатам у члены КПСС У. У. Багамольнікава.

Быў таксама разгледжан план навукова-даследчыцкай работы ўніверсітэта на бягучы год, аб якім далажыў начальнік навукова-даследчыцкага сектара М. І. Твардоўскі.

Акрамя таго, быў абмеркаван шэраг арганізацыйных пытанняў.

ВУЧОНЫ САВЕТ

Вучоны савет, пасяджэнне якога адбылося ў чацвер, 2 сакавіка, разгледзеў шэраг арганізацыйных пытанняў.

Быў зацверджаны новы састаў Вучонага савета нашага ўніверсітэта. У яго ўвайшло трыццаць пяць чалавек.

Члены Вучонага савета рэкамендавалі да друку манаграфію загадчыка кафедры беларускай літаратуры доктара філалагічных навук М. М. Грынчыка, а таксама зацвердзілі знешні водгук на кандыдацкую дысертацыю.

Былі таксама абраны на курсы на вакантных пасадах прафесарска-выкладчыцкага саставу дацэнты, старшыя выкладчыкі і выкладчыкі.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

На сямі факультэтах дзённага аддзялення Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта навучаюцца 3246 студэнтаў, з іх 1900 жанчын.

Шэсьць студэнтаў ГДУ атрымліваюць імяныя стypендыі, чацвёра з іх — жанчыны. Ленінскімі стypендыятамі з'яўляюцца студэнтка чацвёртага курса гісторыка-філалагічнага факультэта Надзея Шабан, студэнтка пятага курса фізічнага факультэта Ганна Гадлеўская і студэнтка пятага курса біялага-глебавага факультэта Любоў Разуменка. Коласаўскую стypендыю атрымлівае студэнтка пятага курса гісторыка — філалагічнага факультэта Святлана Стратовіч.

18 студэнтаў абраны ў састаў прафсаюзнага камітэта Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта, восем з іх — жанчыны.

Тры прадстаўнікі ГДУ удзельнічалі ў рабоце Усеагульнага з'езду студэнтаў. Двое з іх — жанчыны.

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА

ПАЛІТІНФАРМАЦЫІ І ГУТАРАК
СЯРОД СТУДЭНТАУ
НА ДРУГОЕ ПАЎГОДДЗЕ
1971—1972 НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА

ПЫТАНІ ПАЛІТЫЧНАГА І ЭКАНАМІЧНАГА ЖЫЦЦЯ

Выдатніца вучобы, камсамольскі актывіст, чулы таварыш — так гавораць на біялага-глебавым факультэце пра студэнтку чацвёртага курса Яніну Лялькову. Днямі ў яе жыцці адбылася хваляючая падзея — дзяўчыну гамяльчане абралі дэпутатам гарадскога Савета дэпутатаў працоўных.

На здымку: Яніна Лялькова (злева) на лабараторных занятках.

сіянальных якасцей спецыялістаў.

— Пускавія будоўлі другога года плыгодкі.

— Магутная рухаючая сіла (аб перамозе ленінскай нацыянальнай палітыкі КПСС).

— Калектывізм — рыса камуністычнага.

ПЫТАНІ КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ

— Ленінскія прынцыпы барацьбы супраць буржуазнай ідэалогіі.

— Традыцыі партыі — сцяг моладзі.

— Крытэрыі маралі і маральнай ацэнкі ўчынкаў чалавека.

— Сянь жыцця і шчасце савецкага чалавека.

— Аб выхаванні класавай самасвядомасці моладзі.

— Рэвалюцыйная пільнасць — неад'емная якасць савецкага чалавека.

— Пралетарскі інтэрнацыяналізм і патрыятызм.

— Сёнінскі дзень савецкага мастацтва.

— Крызіс рэлігіі ва ўмовах сучаснага грамадскага развіцця.

ПЫТАНІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ

Правядзенне палітінфармацый па важнейшых падзеях між-

Правядзенне палітінфармацый па важнейшых падзеях палітычнага і эканамічнага жыцця ўнутры краіны і рэспублікі (2—3 разы ў месяц):

— Свята камуністычнай працы (15 красавіка — камуністычны суботнік, прысвечаны 102-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна і 50-годдзю СССР).

— У. І. Ленін — стваральнік СССР.

— Пятнаццаць раўнапраўных рэспублік-сясцёр.

— Кастрычнікам народжаны.

— СССР — 50 год.

— Утварэнне і развіццё СССР — перамога ленінскай нацыянальнай палітыкі.

— Ленінскія прынцыпы ўтварэння шматнацыянальнай Савецкай дзяржавы.

— Вырашэнне нацыянальнага пытання ў СССР — найважливая завабва сацыялізму.

— XXIV з'езд КПСС аб нацыянальных адносінах у перыяд камуністычнага будаўніцтва.

— Асноўная лінія эканамічнага развіцця СССР.

— Навуковыя асновы планавага кіравання народнай гаспадаркай.

— Павышэнне эфектыўнасці грамадскай вытворчасці — нарэзнае пытанне эканамічнай палітыкі КПСС.

— Навукова-тэхнічная рэвалюцыя і патрабаванні да прафе-

народнага жыцця (2—3 разы ў месяц):

— Знешнепалітычная праграма XXIV з'езда КПСС — у дзясні.

— Савецкая праграма абароны міру.

— Ленінскае вучэнне аб імперыялізме і сучаснасці.

— У адной запрэжцы з амерыканскім імперыялізмам. (Аб падыходзе Пекіна да вырашэння актуальных міжнародных праблем).

— Каланізатарскі разбой у Ольстэры.

— Асноўныя напрамкі антыімперыялістычнай барацьбы.

— Краіны сацыялізму ў барацьбе за еўрапейскую бяспеку.

— Амерыканскі імперыялізм — непрымырны вораг вызваленчага руху.

— XXIV з'езд КПСС і міжнародны камуністычны рух.

— Барацьба моладзі краін капіталу супраць імперыялізму і неаналагізму.

— ФРГ: Барацьба вакол ратыфікацыі дагавору з СССР і Польшчай.

— Бангладэш на шляху да ўмацавання нацыянальнай незалежнасці.

— Хто ўскладняе абстаноўку ў Міжземным моры?

СЛАЎНЫЯ ПРАЦАЎНІЦЫ

Калектыў універсітэцкай сталовай на 95 працэнтаў жаночы. І сярод нашых працаўніц многа добрых кулінараў, майстроў сваёй справы.

Восем гадоў у сістэме грамадскага харчавання працуюць закладчыца вытворчасці Марыя Емяльянаўна Васілевіч. За гэты час

яна зарэкамендавала сябе кваліфікаваным спецыялістам, добрасумленным работнікам. Сціплая праца Марыі Емяльянаўны адзначана двума ўрадавымі ўзнагародамі. У 1970 годзе ёй уручан Ленінскі юбілейны медаль, а праз год за высокія паказчыкі ў рабоце ў восьмай пяцігодцы Васілевіч узнагароджана медалем «За працоўную адзнаку».

Амаль паўтара дзесяцігоддзя працоўны стаж Людміла Іванаўны Купаравай. Яна — брыгадзір кандытарскага цэха. Прадукцыя нашага кандыта-

ра заслужыла добрую ацэнку ў спажывцоў, яна мае добры таварны выгляд і высокія смакавыя якасці, карыстаецца попытам. Людміла Іванаўна — кавалер ордэна «Знак Пашаны», які яна заслужыла за ўдарную працу ў мінулай пяцігодцы.

Гэтыя дзве жанчыны — нашы маякі. З камуніста М. Е. Васілевіч і беспартыйнай Л. І. Купаравай бяруць прыклад усе работніцы нашай сталовай. Хаця ў нас у асноўным працуюць моладзь, але і сярод гэтых жанчын многа такіх, пра якіх хочацца

сказаць добрыя словы — повара Вольгу Козка, Ніну Серпікаву, Таццяну Гарбачову, Святлану Малінецкую, кандытара Надзею Калянькову, кухонную работніцу Ніну Хай-лук, работніцу зала Вольгу Ахрэмчык і Надзею Казанчэнка, Надзею Цугаеву, Кацярыну Маркаў-пову, Алу Кайтанаву, Людмілу Пашееву. Ад усёй душы віншую іх усіх са святам і жадаю ім добрага настрою, радасці і шчасця.

Г. ЛОГІНАУ,
закладчык універсітэцкай сталовай

Студэнт-выдатнік. Студэнт-актывіст. Хто ён? Менавіта пра такіх студэнтаў, якія плённа спалучаюць выдатную вучобу з актыўнай грамадска карыснай работай, гаварыў на Усеагульным злёце студэнтаў Генеральна-сакратар ЦК КПСС Леанід Ільіч Брэжнеў. Яны паспяваюць усюды: акуратна наведваюць лекцыі, старанна рыхтуюцца да практычных і семінарскіх заняткаў, знаходзяць час, каб займацца ў навукова-даследчых гуртках, гуртках

мастацкай самадзейнасці, спартыўных секцыях.

Сёння мы расказваем пра дзюбоў такіх студэнтак. Гэта студэнтка 3 курса гісторыка-філалагічнага факультэта Людміла Дземянцэў і студэнтка 3 курса фізічнага факультэта Валяціна Пешкава. Аб'ядноўвае іх тое, што вучацца яны на трэцім курсе, хоць і розных факультэтаў. Абедзве аддалі п'ятую ў сваім жыцці экзаменацыйную сесію толькі на выдатна. Есць яшчэ адно агульнае ў іх: адданасць грамадскай рабоце. Так,

Людміла Дземянцэў з'яўляецца рэдактарам нацённай газеты гісторыка-філалагічнага факультэта. Акрамя таго, яна актыўна ўдзельнічае ў мастацкай самадзейнасці.

Валяціна Пешкава захапляецца і навуковай работай. На Рэспубліканскі агляд-конкурс яна прадставіла работу «Метадалагічныя пытанні пазнання фізічных якасцей».

На здымках: Валяціна Пешкава (злева); Людміла Дземянцэў.

Яны з ГДУ

«ГЭТА МАЁ ЗАХАПЛЕННЕ»

Студзеньскі дзень заканчваўся для Надзі ўдала. Раніцою яна здавала апошні экзамен зімовай сесіі ва ўніверсітэце, атрымала вышэйшы бал, а праз некалькі гаўдзін будучы знамяніст выйшла ў скачковы сектар здаваць спартыўны залік.

ПЕРШЫНСТВО Гомельскай вобласці блізкася да канца. Амаль ва ўсіх відах выявіліся мацнейшыя, і толькі скакуні ў вышынню прадцягвалі высветліненне адносін.

У паўзмрочнай зале спорткомплекса глядачоў было нямнога, не спяшаючы ўкладвалі свае рэчы тым, хто ўжо паспярнічаў, свабодна судзілі і трэнеры блізоў падзяваліся да скачковага сектара.

Толькі адзін чалавек, спакойны і, здавалася б, абмяквы стаў ля процілеглай сцяны. Яго невялікая хударлявая фігура, лёгкі прыжмурчаны вочы, аднак, таксама былі накіраваны ў бок планкі. Быццам механічна Васіль Сямёнавіч правёў рукой па сэрбравачыя кароткай прычосцы, адвольна пераступіў з нагі на нагу. У дзясятках паўтара метрах ад яго рыхтавалася да трэцяй спробы Надзі.

Я стаўу побач з трэнерам і здзіўляўся яго знешняму спакою. Хацелася разварушыць яго, шапнуць Бандарэніку: «Ну падьдзі ж, падкажы, сувакой вучаніцу. Знаядзі ты адзіныя словы, якія дапамагаюць вам абодвум змагацца з вышынёй».

Васіль Сямёнавіч глынуў у Надзін бок, Спартсменка

ўпарта прыкусіла губу, прымерлася позіркам да планкі і пачала разбег — крок, другі, трэці. Быццам магучай спружынай цела кінула ўверх на імкненне яно павісла над планкай, не зраманючы яе. Па твару Надзі прабегла мімаметная усмешка. Ці то заўчаснае пацудзі перамогі над планкай, ці то пагрэінасць у тэхніцы нарадзілі той лішні рух галені, які не дазволіў нарадзіцца новаму рэкорду Беларускай ССР.

Па-рознаму рэагуюць спартсмены на свае перамогі і няўдачы. Адны не могуць утаймаваць свае эмоцыі, і гэтыя пацудзі радасці і перамогі адвольна перадаюцца аўдыторыі, якая лікуе разам з пераможцамі або перажывае яго няўдачу. Іншыя — стрыманыя, і часам не зразумееш, ці то яны не задаволены сабой, ці то настолькі халаднавоўныя ў ацэнцы сваіх вынікаў. Не скажаш, што Марыянічка — рэзка палярны чалавек. Надзя быццам з данорама паглядзела на валючюся на матах планку, падышла да трэнера і, вынавата ўсміхаючыся, развала рукамі — маўляў, не судзі строга, Васіль Сямёнавіч.

— Усё нармальна, — кінуў Бандарэнік, — у нас усё ўперадзе. Аправайся, не астывай...

ЯНЫ СУСТРЭЛІСЯ дзякуючы старэйшай сястры Надзі, Людміла займалася ў Васіля Сямёнавіча кідаючы, ездзіла на трэніроўкі з Каранёўкі — пудоўнага гадзінага і грыбюнага кутка, што пад Гомелем. І каб не было сумна ў прыградным поезде, угаварвала

сястры быць сваёй спадарожніцай.

— Прыедуць, — успамінае Васіль Сямёнавіч, — Люда трэніруецца, а Надзя заб'ецца ў куток раздзявалкі і ўтарыцца ў книгу. І больш нічога яе не цікавіць.

У Каранёўцы толькі пачатковая школа, і пасля чацвёртага класа мясцовыя хлопчыкі і дзяўчынкі працягваюць вучобу ў Гомельскай сярэдняй школе № 4. Урок фіз-

выхавання тут вядзе добры педагог Сямён Уладзіміравіч Брыскін. Многім работам даў ён пудуёку ў спорт. Школьны настаўнік фізікультуры пазнаёміў пяцікласніцу з азамі скачовай тэхнікі. Рослая дзюбчынка лёгка скакала вышэй за ўсіх равесніц, і Брыскін вырашыў яе бліжэй пазнаёміць з Бандарэнікам.

Восем гадоў назад адбылася сустрэча Надзі і Васіля Сямёнавіча. Паўтара месяца дзюбчынка спраўна наведвала трэніроўкі. Хударлявая і высокая, яна ні за што не хацела бегчы, затое хвотна пераскавала праз планку. Пакарыўшы 130 сантымет-

раў, Надзя на некалькі месяцаў знікла з секцыі.

— Гэта было, бадай, першае і апошняе парушэнне спартыўнага рэжыму, — з усмешкай канстатуе Васіль Сямёнавіч.

Амаль трэцюю частку свайго жыцця Надзя Марыянічка сур'ёзна звязана са спортам. За восем гадоў яе вынік вырас на 46 сантыметраў. Яна расла як спартсменка, расла, як чалавек, і, не пабаюючыся гэтага слова, як грамадзянка.

У наш час у спартсмена высокай кваліфікацыі трэніроўкі і саборніцтвы займаюць многа часу з асабістага бюджэта. Чаго граха тады, некаторыя ў страту вучобе, рабоце аддаюць слабе спорту.

— Спорт — ніколі не быў для мяне самамэтаю, — гаворыць Надзя, — калі можна так сказаць, гэта маё хобі, гэта для мяне разрадка і адпачынак пасля вучэбных заняткаў. І часта свае лепшыя вынікі на стадыёне я паказваю пасля паспяховай дзюбы ўніверсітэцкіх сесій.

Не адкрыццё ж Амерыкі, што вучоба на эканамічным факультэце — нялёгкая справа: матэматыка, вылічальная тэхніка, праграмаванне і многа іншых складаных навук. Але яна пад сілу Н. Марыянічка. У апошнюю экзаменацыйную сесію ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце яна здавала чатыры дысцыпліны. Дзве чацвёркі, дзве пяціркі — вынік яе вучэбных спраў. А ад вучэбных не адстаюць і спартыўныя.

ТРЫ ГАДЫ назад, у перыяд заканчэння сярэдняй школы Надзін асабісты рэкорд быў роўны 162 сантыметрам. За гэты час ён падрос на 14 сантыметраў і стаў рэспубліканскім. Надзінна складалася ўле справы ў скачковым сектары перамогі на зімовым і летнім чэмпіянатах Беларусі, залаты медаль на Пятай спартыядзе БССР, на зімовым і летнім першынствах

Савецкага Саюза сярод юніёраў.

Думаецца, што партрэт спартсменкі дапоўняць тры кароткіх інтэр'ю.

Ігар Паўлавіч Трацэўскі, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дэкан эканамічнага факультэта ГДУ:

«Марыянічка — прыкладная студэнтка, добры таварыш. Ёй нялёгка сумяшчаць вучобу і спорт, але яна не просіць снідак. Наадварот, стараецца, каб аб яе спартыўных выступленнях менш ведалі ў калектыве і не выдзялялі яе».

Васіль Сямёнавіч Бандарэнік, трэнер спартсменкі:

«Надзя вызначаюць сур'ёзна адносіны да свайго захаплення, умёнае даражыць сваім часам, самастойнасць. Яна рыхтуецца да стартаў па-за зборамі, і гэта адна з рыс яе характару — спорт не лавінен перашкаджаць вучобе. На саборніцтвы Марыянічка ездзіць без трэнера, прыехала дзейнічаць і прымаць рашэнні самастойна, хутка».

Міхал Ткачоў, кандыдат у майстры спорту, студэнт трэцяга курса эканамічнага факультэта, выдатнік вучобы:

«Надзі паказвае многім сваім таварышам па спорту прыклад разумнага сумяшчэння навукі і спартыўных выступленняў. Такое пад сілу вольнаму чалавеку».

Але не толькі вучобай і спортам жыве сённяшні студэнт. Надзею цягне сучасная эстрадная музыка, вершы Пушкіна і Ясеніна, ды і муж патрабуе ўвагі. І адным з сваіх любімых заняткаў Надзі лічыць гаспадарскія клопаты — на ўсё трыба час, усюды трыба паспець».

ВУЧОБА, смілі, будні трэніроўкаў, саборніцтвы, — з гэтага складаецца Марыянічка рыхтуецца да новых сустрэч з напружанай планкай на рэкордных вышынях. Раз за разам уваходзіць у сектар, каб утаймаваць яе.

Р. ПІНСКІ.

САМЫ МАЛАДЫ УНІВЕРСИТЭТ

XXIV з'езд партыі настаўіў перад вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школай грамадзянскаму задачку па падрыхтоўцы ў новай пацігодцы прыкладна дзевяці мільёнаў спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй і вызначыў асноўныя напрамкі далейшага ўдасканалення адукацыі ў краіне.

У сучасных умовах ператварэння ў жыццё прынятай XXIV з'ездам КПСС праграмы камуністычнага будаўніцтва, хуткіх тэмпаў навукова-тэхнічнага прагрэсу асабліва ўзрастае роля ўніверсітэтаў для далейшага ўдасканалення адукацыі і развіцця навукі. Наўнасць ва ўніверсітэтах буйных навуковых сіл па ўсіх асноўных напрамках прыродазнаўчых і гуманітарных навук прадстаўляе вялікі магчымасці для вырашэння многіх тэарэтычных і прыкладных навуковых праблем, далейшага павышэння ўзроўню падрыхтоўкі кадраў і аказання навукова-метадычнай дапамогі галіновым вышэйшым навукальным устаноўкам і сярэднім школам.

У цяперашні час у СССР ёсць 52 дзяржаўныя ўніверсітэты, у тым ліку ў РСФСР — 29 універсітэтаў, у УССР — 8, у БССР — 2, Узбекскай ССР — 2 і па аднаму ўніверсітэту — у іншых саюзных рэспубліках. Калі ў перадаванні, 1940 годзе ў СССР было 29 універсітэтаў, у якіх навучалася 76000 студэнтаў, то за 30 год колькасць універсітэтаў амаль падвоілася, а колькасць студэнтаў павялічылася ў 6,5 раза. Толькі ў праішоўшым пацігоддзі было адкрыта дзевяць універсітэтаў. Самы малады Калінінскі дзяржаўны ўніверсітэт быў адкрыты 1 верасня 1971 года на базе аднаго з старэйшых педагагічных інстытутаў краіны — педінстытута імя М. І. Калініна.

За больш чым паўвековае існаванне Калінінскі педагагічны інстытэт стварыў вядомую матэрыяльную базу, накіпіў пэўны вопыт вучэбнай і навуковай работы, сфарміраваў вялікі калектыў прафесараў, выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў. На трыццаці трох кафедрах універсітэта ўжо зараз працуюць больш дзвядцят прафесараў і дантараў навук, каля 150 дацэнтаў і кандыдатаў навук. У аспірантуры ўніверсітэта рыхтуюць сябе да будучай навуковай дзейнасці больш сямідзсятці аспірантаў разнастайных спецыяльнасцей. На ўсіх факультэтах і аддзяленнях нашай ВНУ навучаецца налішасці тысяч студэнтаў. Перспектывы развіцця Калінінскага дзяржаўнага ўніверсітэта цесна звязаны з агульнымі перспектывамі нашай краіны і нашай вобласці. Універсітэцкая сістэма адукацыі з'яўляецца вышэйшай, больш дасканалай і больш адпавядаючай патрэбнасцям развіцця савецкага грамадства, яго навукі, культуры і адукацыі. Вось чаму з такім адарэбнем сустрэла факт утварэння ў нашай вобласці ўніверсітэта ўся абласная грамадасць.

Сведчаннем гэтаму з'яўляецца вялікая дапамога ўніверсітэту ў абсталяванні яго вучэбных і навуковых лабараторый і кабінетаў, ужо аказаная вядучымі прамысловымі прадпрыемствамі і навуковымі цэнтрамі нашай

вобласці. Нам асабліва прыемна выкарыстаць выпадкі і падзякаваць за гэту дапамогу такім прадпрыемствам, як вагонабудаўнічы і экскаватарны заводы, завод электраапаратуры, іштучнай скуры, хімічнага валакна, баваўніна-напаяровы камбінат, іштэтычны і медыцынскі інстытуты, а таксама ўсе навукова-даследчыя інстытуты вобласці, асабліва УНДЦСВ.

Мы не сумняемся ў тым, што гэта дапамога, а таксама навуковыя сувязі кафедраў і лабараторый універсітэта з навукова-даследчымі ўстановамі і прадпрыемствамі народнай гаспадаркі будзе расшырацца і палглыбляцца і пераўрастае ў плёнае творчае супрацоўніцтва навукі і вытворчасці. Ужо ў першым годзе свайго існавання Калінінскі ўніверсітэт павялічыў

З УСІМ НАЙМОГА часу застаецца да таго ўрачыстага моманту, калі прагучаць словы прытанна ў адрас адкрытага ў Калініне ўніверсітэта. Нашчага ўніверсітэта. Новага навуковага цэнтра.

Мы не станем паўтараць усе слаўныя старонкі больш чым паўвековай гісторыі нашай ВНУ. Пералічыць імёны тых, хто стаў у калінінскіх наркадаючайся савецкай навукі, чый голас стаў у ўзмацненні ў горадзе на Верхняй Волзе з тым, каб разнесці гэтыя пачынаўшыя ў краіне.

Добрай базай для развіцця навукі ў ВНУ служыў Цвярскі край, вывучэнне якога з навуковага пункту гледжання пачалося ў дваццятых гады. Кожнае лета студэнты выязджалі ў розныя месцы Цвярскай губерні і збіралі матэрыял самага разнастайнага характару. Кіраўнікам такіх комплексных экспедыцый быў прафесар А. П. Ільінін (раслінанасць, флора). А. Н. Вяршынін (гісторыя, эканоміка, быт, культура), член-карэспандэнт АН СССР

НАВУКОВЫЯ ТРАДЫЦЫІ

Н. М. Карынін (мовазнаўства), Ю. М. Сакалоў (фальклор).

У 1925-26 навукальным годзе загадчык лінгвістычнага аддзялення (пазней яго атрымала назву факультэта рускай мовы і літаратуры) А. Н. Вяршынін арганізаваў кабінет краязнаўства. З 1920 года на працягу больш 40 год у Інстытуце вёў плённую навуковую работу шырока вядомы ўсёй краіне член-карэспандэнт АПН РСФСР, заслужаны дзеяч навукі РСФСР прафесар В. М. Брадзец. Яго выхаванцаў можна сустрэць зараз ва многіх ВНУ краіны.

Неадзінны ўклад у развіццё навукі ў Інстытуце ўнеслі такія буйныя вучоныя, як прафесары Я. Е. Сягал, А. Ф. Белякоў, М. І. Сліцінскі, В. М. Чагырын, А. С. Башкіраў, Н. І. Радыцкі, В. Ф. Наталі. Многае зрабілі для падрыхтоўкі маладых навуковых кадраў і іншыя вучоныя, што працавалі на розных факультэтах

Інстытута: на фізіка-матэматычным — прафесары А. І. Марышэвіч (зараз — акадэмік, віцэ-прэзідэнт Акадэміі педагагічных навук СССР), В. К. Сяменцаў, Е. Е. Сіроцін, Сяменцаў, доктар фізіка-матэматычных навук П. П. Кароўкін. На факультэце рускай мовы і літаратуры — прафесар А. М. Смірнёў-Кутацкі. На кафедрах педагагікі і псіхалогіі плёна працавалі прафесар К. І. Львоў, В. С. Філатаў (цяпер прафесар Яраслаўскага ўніверсітэта), на кафедры марксізму-ленінізму прафесар А. В. Савінаў і член-карэспандэнт АН СССР прафесар, доктар філасофскіх навук В. П. Тугарынаў.

Многія выхаванцы педагагічнага Інстытута сталі буйнымі вучонымі, вядомымі ўсёй краіне. Вялікі ўклад у навуку ўнеслі акадэмік АН СССР, доктар біялагічных навук, дырэктар Батанічнага Інстытута Акадэміі навук ССР А. А. Федараў, доктар біялагічных навук, прафесар МДУ М. Г. Удальнаў, акадэмік Беларускай Акадэміі навук, доктар хімічных навук, заслужаны дзеяч навукі і тэхнікі Н. С. Казлоў, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар, доктар фізіка-матэматычных навук Н. А. Давыдаў, прафесар Універсітэта дружбы народаў імя Патрыся Лумумбы В. М. Сідзельніцаў, прафесар доктар фізіка-матэматычных навук Р. І. Янус, прафесары В. А. Нікольскі і Р. Р. Гельгардт.

В. СЛАНЕЎСКИ,
кандыдат педагагічных навук.

А. БАРАДЗЕНКА,

ПІСЬМО АД ТАДЖЫКСКІХ ЛІНГВІСТАЎ

На адным з пасяджэнняў Лінгвістычнага таварыства КДУ абмяркоўваўся складзены Інстытутам мовы і літаратуры імя Рудакі праект збору таджыкскага фальклора. Збор суправаджацца слоўнікамі паэтычных сінонімаў, замяняемых слоў і паняццяў, як у межах варыянтаў аднаго твору, так і ў межах усё твораў, што змяшчаюць тэя словы, якія выбраны аб'ектам даследавання. Лексікалагі будучы разглядаць архаізмы і неалагізмы, вызначаць элементы літаратурнай і некадыфікаванай лексікі. Грунтоўны водгук на праект мы паслалі яго саставіцелям. Інстытут мовы і літаратуры Акадэміі Навук Таджыкскай ССР у сваім пісьме дзякуе нас за падрабязную рэцэнзію і павадамі, што яна будзе ўлічана ў далейшай рабоце фалькларыстаў і лексікографіаў.

Прафесар
Р. ГЕЛЬГАРТ.

У С Я М'І Р Э С П У Б Л І К С В А Б О Д Н Ы Х

Пастанова ЦК КПСС «Аб падрыхтоўцы да 50-годдзя ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» адзначае, што ўсім газетам і часопісам неабходна «арганізаваць шырокае асвятленне падрыхтоўкі да 50-годдзя СССР, пспехаў ленынскай нацыянальнай палітыкі, яе міжнароднага значэння».

З гэтага нумару наша газета пачынае публікацыю матэрыялаў пад рубрыкай «У сям'і рэспублік свабодных», у якіх будзе расказана пра поспехі камуністычнага будаўніцтва ў саюзных рэспублі-

ках. Безумоўна, галоўная ўвага будзе звернута на бліжнюю ўсім нам тэму: жыццё, пастанова ка вучэбна-выхаваўчага працэсу, навукова-даследчыцкая работа ўніверсітэтаў краіны.

Сёння мы змяшчам матэрыялы аб самым маладым ўніверсітэце нашай краіны — Калінінскім дзяржаўным ўніверсітэце, — урачыстае адкрыццё якога адбылося 18 лютага гэтага года.

Матэрыялы прадставіла нам шматтыражная газета гэтага ўніверсітэта «Калінінец», за што мы ўдзячны ёй.

АПЕРАЦЫЯ «АБІТУРЫЕНТ-72»

Кажны новы дзень камітэт камсамола Калінінскага дзяржаўнага ўніверсітэта пачынаецца з разбору пісем, якія прыходзяць з усіх канцоў вобласці.

Сярод іх — пісьмы з адказамі на кантрольныя заданні, з удзячнасцю і шматлікімі пытаннямі.

Вялікую перапіску вядуць студэнты ўніверсітэта з сельскімі школьнікамі. Асабліва хочацца адзначыць студэнтаў-кансультантаў матэматычнага факультэта і факультэта рамана-германскай філалогіі. У іх адрас пастаянна ідуць пісьмы. Можна сказаць, што са сваёй задачай яны спраўляюцца.

Але ёсць і другое: неўразуменныя пытанні абітурыентаў, якіх чакаюць кантрольныя работы, якія чакаюць сваіх кансультантаў.

Памятай, студэнт, ад тваёй адносінаў да даручанай табе справы, ад тваёй увагі залежыць лёс выпускніка сельскай школы, які імкнецца да нас ва ўніверсітэт і чакае тваёй дапамогі.

Н. АЛЯКСЕЕВА,
студэнтка 3 курса філалагічнага факультэта.

СТАТЫСТЫКА ПАВЕДАМЛЯЕ

37 студэнтаў і 9 выкладчыкаў было ў інстытуце ў 1917 годзе, калі ён адкрыўся. У чэрвені 1921 года адбыўся першы выпуск. Скопчылі інстытут 15 чалавек. Да таго часу ў ім працавалі 16 прафесараў, 20 дацэнтаў і 17 асістэнтаў.

З 1926 года ў Інстытуце выдаваліся «Известия Трерского педагогического института». Замест «Известий» з 1934 года выдаюцца «Ученые записки». За 37 год выпушчана 100 тамоў «Ученых записок».

Падрыхтавана каля 140 падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў для пачатковай, сярэдняй і вышэйшай школы, метадычных дапаможнікаў.

Усяго апублікавана звыш 1480 навуковых работ.

Пачынаючы з 1945 года, у КПН на многіх кафедрах была створана аспірантура. Праз яе, а таксама непасрэдна на кафедрах падрыхтавана каля 180 кандыдатаў навук, 20 навуковых работнікаў абаранілі доктарскія дысертацыі.

30000 педагагаў выйшла з сцен старэйшай савецкай педагагічнай навукальнай установы за гады яе існавання.

Цяпер з гэтых сцен будучы выходзіць спецыялісты шырокага ўніверсітэцкага профіля. Менавіта на базе добра зарэкамендаваўшага слабе педагагічнага Інстытута урад вырашыў арганізаваць дзяржаўны ўніверсітэт. 18 лютага адбылося яго ўрачыстае адкрыццё. Нягледзячы на малады ўніверсітэт будзе насіцелем старых, добрых традыцый.

В. КОМІН,
рэктар ўніверсітэта,
прафесар, доктар
гістарычных навук.

НА СТАРЦЕ ПРАЦОЎНЫ СЕМЕСТР-72

Адбылося пасяджэнне камітэта камсамола нашага ўніверсітэта. На ім было разгледжана пытанне аб арганізацыі працоўнага семестра 1972 года.

Камітэт ЛКСМБ паставіў: 1. Працоўны семестр 1972 года прысвяціць 50-годдзю ўтварэння СССР.

2. Для правядзення трэцяга працоўнага семестра на высокім узроўні прасіць деканаты і партбюро факультэтаў аказаць садзейнічанне камсамольскім бюро факультэтаў у фарміраванні будаўнічых атрадаў.

3. Забараніць фарміраванне і выезд «даіх» атрадаў. Кантроль за выкананнем дадзенага пункта ўзлажыць на камсамольскае бюро факультэтаў і штаб працоўных спраў ўніверсітэта.

4. Зацвердзіць палажэнне аб аглядзе студэнцкіх атрадаў.

5. Лепшаму студэнцкаму будаўнічаму атраду падрыхтоўчага перыяду прысвоіць званне

Факультэты	колькасць атрадаў	месца дыслакацыі	колькасць чалавек
Фізічны	5	Гомельская вобл.	130 + 20
Фізіывыхаванні	5	— — —	135 + 20
Мехмат	3	— — —	75
Эканамічны	1	Казахская ССР	40

«50 год СССР». Лепшым лічыць той атрад, які своечасова і якасна выканаў пункты палажэння: 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14.

6. Зацвердзіць разнарадку фарміравання студэнцкіх будаўнічых атрадаў па факультэтах.

7. Атрад, які вылездзе ў Томскую вобласць, сфарміраваць з ліку студэнтаў фізічнага факультэта і факультэта фізічнага выхавання.

ПАЛАЖЭННЕ аб аглядзе-конкурсе студэнцкіх будаўнічых атрадаў

Агляд студэнцкіх атрадаў прысвечанаецца 50-годдзю ўтварэння СССР і праводзіцца з мэтай шырокага ўцягнення студэнтаў ВУД у практычнай дзейнасці і стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, актывізацыі і паглыблення агітацыйна-прапагандыскай работы студэнтаў будаўнічых

атрадаў сярод мясцовага насельніцтва.

У выніку агляду будучыя выйдуць лепшыя студэнцкія атрады, якія на працягу падрыхтоўчага перыяду паказалі найбольшую арганізаванасць і высокую дысцыпліну, якасную падрыхтоўку да працоўнага семестра 1972 года, шырокую грамадска-палітычную работу сярод мясцовага насельніцтва на месцах дыслакацыі будаўнічых атрадаў.

Крытэрыямі ацэнкі агляду студэнцкіх будаўнічых атрадаў з'яўляюцца:

1. Уклад атрадаў у падрыхтоўку па дастойнай сустрэчы 50-годдзя ўтварэння СССР.
2. Выкананне патрабаванняў Статуту Усесаюзнага студэнцкага будаўнічага атрада.
3. Вывучэнне тэхнікі беспякоі ў час падрыхтоўчага перыяду і выкананне яе на працягу ўсяго семестра.
4. Стан унутрыатраднага

- жыцця, работа атрада, прыпыл арганізацыі атрада, прыпыл атраднага самакіравання.
5. Свочасовае заключэнне дагавораў.
6. Падрыхтоўка і аказанне дапамогі сельскім школам, калгасам і саўгасам.
7. Удзел у агітацыйна-прапагандыскай рабоце з насельніцтвам на месцах дыслакацыі атрадаў (лекцыі, гутаркі, квізарты мастацкай самадзейнасці).
8. Удзел ва Усесаюзным Камуністычным суботніку.
9. Агітацыйна-прапагандыская работа сярод студэнтаў факультэтаў з мэтай ўцягнення іх у студэнцкі будаўнічы атрад (друк, насценныя газеты, вечары).
10. Распрацоўка і афармленне атраднага сімволікі.
11. Работа з цяжкавоўвае мымі падлеткамі.
12. Работа школы камандзіраў, камісараў пры штабах працоўных спраў.
13. Наведанне школы прафесійнага навучання.
14. Свочасовае праходжанне медагляду і прывівак.

ЗМЯСТОЎНЫЯ ДАКЛАДЫ

Студэнты Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта новымі поспехамі ў вучобе, даследчай і грамадска-палітычнай рабоце сустракаюць вялікае ўсенароднае свята — 50-годдзе з дня ўтварэння СССР.

Многія з іх актыўна ўдзельнічалі ў падрыхтоўцы да рэспубліканскага конкурсу студэнцкіх работ па праблемах грамадскіх навук, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднага маладзёжнага руху, прысвечанага знамянальнай даце. Ён адбудзецца ў сакавіку сёлета года ў сталіцы рэспублікі — Мінску.

Вялікую работу па прыцягненню студэнтаў да ўдзелу ў конкурсе правялі кафедры грамадскіх навук ўніверсітэта. Яны распрацавалі прыкладны пералік метадычнай дапамогі студэнтам, правялі абмеркаванне падрыхтаваных ім работ у групах і на канферэнцыях факультэтаў, дзе былі заслуханы сотні дакладаў рэфэратаў і наведманніў па даследваемым пытаннях.

З лепшымі з іх мы пазнаёмліся на навуковай канферэнцыі.

Адкрываючы канферэнцыю прарэктар на навуковай рабоце прафесар М. В. Навушчэль адзначыў, што наша студэнцтва знаходзіць вялікую цікавасць да вывучэння грамадскіх навук, роля якіх узростае па меры руху сацыяльнага грамадства да камунізму.

Урастанне цікавасці студэнтаў да даследавання актуальных праблем як грамадскіх, так і прыродазнаўчых навук — заканамерная з'ява ў савецкай вышэйшай школе. Гэта яскравае сведчанне ўдасканалення яе работы. «Працэс навучання ў ВУД, — гаворыць на Усесаюзным з'ездзе студэнтаў Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. І. Брэжнеў, — сёння ўсё больш абпярэаца на самастойную, блізка да даследчай, дзейнасці студэнта. Масавым стаў удзел студэнтаў у навуковых гуртках і семінарах, як ніколі шырокую папулярнасць набылі конкурсы і выстаўкі навуковых работ. І гэта добра».

На канферэнцыі выступілі з глыбокімі, змястоўнымі і цікавымі дакладамі студэнты ўніверсітэта і нашы госці — прадстаўнікі Беларускага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту.

Першае слова было прадастаўлена студэнтам II курса эканамічнага факультэта ГДУ Людміле Халецкай, якая выступіла з дакладам «Утварэнне СССР — трыумф ленынскай нацыянальнай палітыкі Камуністычнай партыі». У гэтым выступленні яна і дакладна выкладала важнейшыя этапы ажыццяўлення ленынскай нацыянальнай палітыкі, стварэння і развіцця першай у свеце шматнацыянальнай сацыялістычнай

най дзяржавы. У цэнтры ўвагі стаў вобраз Вялікага Леніна — арганізатара ўтварэння СССР.

З вялікай увагай было заслухана цікавае наведманне прадстаўніка БНЧТУ — студэнта факультэта прамысловяга і грамадзянскага будаўніцтва Таццяны Летуновіч «Супярэчаснасць — крыніца развіцця архітэктуры».

«У. І. Ленін аб узброенай абароне сацыялістычнай Айчыны» — такая тема даклада студэнта факультэта прамысловяга і грамадзянскага будаўніцтва БНЧТУ Мікалая Юмштыка. У ім яскрава раскрыта роля вялікага правадчыра ў распрацоўцы важнейшых тэарэтычных праблем стварэння Узброеных Сіл сацыялістычнай дзяржавы, арганізацыі трывалата тэлу, пра вядзення актыўнай міралюбнай знешняй палітыкі СССР, якая не раз выражала каварныя задумы падпалышчыкаў вайны.

Аб выдатнай ролі У. І. Леніна і Камуністычнай партыі ў фарміраванні і ўмацаванні братніх сувязей паміж народамі нашай краіны ў першыя паслястрычніцкія гады гаварыла ў сваім выступленні Тамара Кіржа, студэнтка II курса гісторыка-філалагічнага факультэта. На канкрэтным метадычным матэрыяле, пацверджаным з архіўных крыніц яна паказала, які вялікі ўклад унеслі працоўныя Гомельшчыны ў аказанне брацкай дапамогі народам Паволжа ў час засухі і страшнага голаду, які ахапіў гэты раён краіны ў 1921 годзе.

Ленынская нацыянальная палітыка, якая забяспечвае ўсебаковы росквіт і непарушанае адзінства ўсіх народаў СССР, прысвечыў сваё наведманне студэнт II курса эканамічнага факультэта ГДУ Уладзімір Цімошчанка. Ён расказаў аб вялікіх дасягненнях працоўных нашай вобласці ў развіцці народнай гаспадаркі і яе перспектывах у гады дзевятай п'яцігодкі.

Акрамя выступленняў ва ўніверсітэце, тры нашы студэнты выступілі з дакладамі на навуковай студэнцкай канферэнцыі, прысвечанай 50-годдзю ўтварэння СССР, якая праходзіла 21—22 лютага ў Беларускай інстытуце інжынераў чыгуначнага транспарту.

Канферэнцыя з'явілася добрай формай супрацоўніцтва студэнтаў ВУД Гомеля ў арганізацыі абмену інфармацыяй аб іх навукова-даследчых дасягненнях у галіне грамадскіх навук.

Усяго кафедры грамадскіх навук ГДУ і БНЧТУ рэкамендавалі на рэспубліканскі конкурс 60 лепшых навуковых работ студэнтаў нашага ўніверсітэта.

В. СЕРЫКАУ,
в. а. дацэнта кафедры гісторыі КПСС і навукова-вага камунізму.

«Дыялог» — так называлася перадача, якую падрыхтавалі Беларускае і Гомельскае тэлебачанні. Адбыўся шчыры, прычыповы дыялог паміж студэнтамі БДУ імя У. І. Леніна і нашага ўніверсітэта. На здымку: Калег вітаюць гамельчане.

КАНФЕРЭНЦЫЯ ПОЙМАЗНАЎЦАЎ

Праведзена першая Усесаюзная канферэнцыя «Раслінасць рачных пойм, метады яе вывучэння і пытанні рацыянальнага выкарыстання».

У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел вучоныя, якія прадстаўляюць амаль усе рэспублікі, вобласці і буйныя гарады нашай краіны. Тут былі геабатанікі БН-а АН СССР (г. Ленінград), Масквы, Казані, Варонежа, Украіны, Прыбалтыкі, Казказа, Сярэдняй Азіі, Сібіры і Далёкага Усходу. Ад Беларусаў сумесна з супрацоўнікамі інстытута эксперыментальнай батанікі АН БССР В. І. Парфенавым, Е. А. Крутанавай, Н. А. Буртыс, Г. А. Кім прыняў удзел і аўтар гэтых радкоў.

Раслінасць пойм здаўна прыцягвала ўвагу многіх вучоных у нашай краіне. З яе вывучэннем звязаны імёны многіх буйных вучоных А. П. Шаннікава, Л. Г. Рамескага, Т. А. Работнава, М. В. Маркава, Л. І. Наманавана, Р. А. Еўмеўскага. Гэта невялкая Пойменная ландшафты характарызуюцца вельмі разнастайнасцю і напружанасцю экалагічных умоў, прэстацыю фларыстычнага саставу і расліннага покрыву. Акрамя таго, поймы з'яўляюцца важнай крыніцай атрымання высакікаснага корму для сельскагаспадарчай жывёлы. Займаючы тры працэнты плошчы сушы, поймы даюць 12 працэнтаў арганічнага рэчыва сушы. Гэта самыя прадуктыўныя па арганічнаму рэчыву ландшафты сушы.

У рабоце канферэнцыі знайшлі адлюстра-

ванне пытанні глебаўтварэння ў поймах рэк, класіфікацыі пойменных лугоў і лясоў, экалогіі і біялогіі раслін рачных пойм, уплыву гідратэхнічных збудаванняў на раслінасць рачных пойм, вывучэння аграфітацэнозаў рачных пойм, рацыянальнага выкарыстання і аховы батанічных рэсурсаў у поймах рэк, раслінасць рачных далін Цэнтральнай Азіі, Сярэдняй Азіі, Сібіры і Далёкага Усходу. Асабліва ўвага ў рабоце канферэнцыі была накіравана на распрацоўку тэарэтычных пытанняў класіфікацыі і прымянення колькасных метадаў вывучэння раслінасці рачных пойм.

Вынікі даследаванняў беларускіх геабатанікаў на канферэнцыі атрымалі дастаткова высокую ацэнку.

У рэзалюцыі канферэнцыі было адзначана, што праводзіцца ў Савецкім Саюзе работы па вывучэнню раслінасці пойм з'яўляюцца актуальнымі і важнымі для народнай гаспадаркі краіны. Было адзначана таксама, што даследаваннямі раслінасці рачных пойм ахоплены ўсе асноўныя раёны нашай краіны. Вельмі важным у тэарэтычных і практычных пытанняў класіфікацыі, стацыянарнае даследаванне расліннага покрыву рачных пойм, вывучэнне цэнапапулярных рачных пойм, барацьба з эрозіяй у поймах.

Канферэнцыя абрала савет па каардынацыі даследаванняў раслінасці рачных пойм СССР.

Л. САПЕГІН,
в. а. дацэнта кафедры батанікі

ВЫСТУПАЮЦЬ МАСКОЎСКІЯ АРТЫСТЫ

У пачатку трыцятых гадоў па нашай краіне разлаццелася беларуская песня «Бываеце здаровы, музыку якой напісаў малады кампазітар І. Любан. З таго часу ім створаны многія пес-

ні да кінафільмаў і тэатральных паставак.

Сёння заслужаны дзеяч мастацтваў Беларускай ССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР І. Любан — гоcць студэнтаў нашага ўніверсітэта. У 20 гадзін у актывай зале адбудзецца яго аўтарскі канцэрт. У ім прымуць удзел лаўрэат Усерасійскага конкурсу вакалістаў Святлана Давыдзенка, салісты Маскоўскай філармоніі і Маскандорта

Ю. Сперанскі, Ю. Рахэніцаў, І. Новікаў, І. Кашаева і іншыя. У іх выкананні прагучаць творы вымагага савецкага кампазітара.

Здымкі, змешчаныя ў нумары, зрабіў А. Рудчанка.

Рэдактар **М. ВОІНАЎ.**